

**MADANIYATLARARO KONFLIKTLARNI BARTARAF ETISHDA
MADANIYATLARARO MULOQOTNING O'RNI****Qodirova Dilnoza Xoliq qizi****Student of Media and Communication faculty, UzSWLU****Tel number: +998901808002****Email: godirovadilnoza0922@gmail.com****<https://doi.org/10.5281/zenodo.7870987>**

Annotatsiya: Odamlar yangi tillar va urf-odatlarini o'rganishlari, og'zaki bo'lmagan muloqotdagi nomutanosibliklarga toqat qilishlari va madaniyatlararo uchrashuvlarga tayyorlanishlari mumkin. Biroq, asosiy maqsad madaniyatlararo muloqot kompetentsiyasini yoki madaniyatlararo muloqotning muhim jihatlarini boshqarish qobiliyatini rivojlantirish bo'lishi kerak. Ushbu maqolada men muloqot tushunchasini, xususan, og'zaki bo'lmagan muloqotni va uning madaniyatlar o'rtasidagi xabarni yetkazishdagi xususiyatlarini muhokama qilaman.

Kalit so'zlar: Madaniyatlararo muloqot, bikulturalizm, multikulturalizm, madaniyatlararo ziddiyatlar, madaniy kompetentsiya madaniyati, noverbal muloqot.

Madaniyatlararo muloqot deganda, turli madaniyat vakillari, ya'ni ikki va undan ortiq davlat vakillari o'rtasidagi muloqot tushuniladi. Bu muloqot natijasida madaniyatlararo muloqot va madaniy qadriyatlar almashinadi.

Madaniyatlararo muloqot - bu boshqa madaniyat va ijtimoiy guruhlar odamlari o'rtasidagi muloqotni, shuningdek, madaniyatning muloqotga qanday ta'sir qilishini o'rganishdir. Bu turli diniy, ijtimoiy, etnik va ma'lumotli odamlar tashkilot yoki ijtimoiy kontekstda birgalikda ishlaganda muqarrar ravishda yuzaga keladigan muloqot tartib-qoidalarining keng doirasini va muammolarini nazarda tutadi. U boshqa mamlakatlar va madaniyatlarning odamlari qanday harakat qilishini, muloqot qilishini va atrofdagi dunyoga shu tarzda qarashini tushunishga qaratilgan. Maqsad ikki yoki undan ortiq alohida madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro moslashish, to'liq integratsiya emas, balki bikulturalizm/multikulturalizmga olib keladi.

Bugungi dunyo turli tillar va madaniyatlarga mansub odamlar o'rtasidagi muloqotga olib keladigan o'zaro ta'sirlar soni ortib borayotgani bilan ajralib turadi. Muloqotning eng muhim jihatlaridan biri bu boshqa madaniyatlarga hurmatdir. Hech kim turli xil odatlari, tili yoki sivilizatsiyasi bo'lgan odamlarga past nazar bilan qaramasligi kerak; Buning o'rniga, ularning ko'zlari bilan dunyoni nima ekanligi va qanday ko'rishlarini tushunishga harakat qiling. Turizm, ta'lim, ilm-fan va ko'ngilochar sohalar, shuningdek, biznes, siyosat va immigratsiya sohasidagi aloqalar madaniyatlararo muloqotni osonlashtiradi. Inson mansub bo'lgan guruh alohida bo'lganligi sababli, ushbu madaniyatlararo uchrashuvlarning barchasida muloqot konstruktiv va tushunmovchiliklardan xoli bo'lishi kerak. Yangi turdagi munosabatlar hozirda muloqot muammolarini keltirib chiqarmoqda.

Bir madaniyat vakili boshqa madaniyatga mansub kishi tomonidan qayta ishlanishi uchun xabar yuborsa, madaniyatlararo muloqot sodir bo'ladi. Madaniyatlararo muloqot mavzusi asosiy muammo bilan to'sqinlik qiladi, chunki lingvistik iboralar madaniyati ko'pincha chalkashliklarni keltirib chiqaradi. Misol uchun, bu odamlarning katta guruhini va ularning tarixi, tili yoki geografik joylashuvi kabi umumiy tomonlarini anglatadi. Odamlar yaponlar, xitoylar, amerikaliklar, inglizlar va boshqalarni nazarda tutganda, ular bu guruhlarning umumiy jihatlarini va ularning a'zolari o'rtasida qanday tafovut borligini nazarda tutadi.

Bunday katta guruhlarini muhokama qilganda, dunyo madaniyatiga u qo'llanilmaydigan joylarda, xususan, madaniyatlararo muloqot nutqida murojaat qilish orqali haddan tashqari umumlashtirish muammosidan qochish juda muhimdir.

Madaniyatlararo muloqot faqatgina chet tillarini bilish bilan cheklanibgina qolmaydi. Bu jarayonda chet tillarini o'rganish bilan birga o'sha hududning dini, etiqodi, milliy madaniyati, qadriyatlari, urf-odat va an'analarini ham o'rganishi talab etiladi.

Amerikalik tilshunos Edvard Xoll birinchi bo'lib boshqa xalqlar bilan muloqot qilish madaniyatini o'rgatish kerak degan xulosaga kelgan.

Madaniyat doimiy o'ziga xoslik emas, balki doimiy ravishda o'zgarib turadigan diskursiv makondir. Natijada, madaniy o'zaro ta'sirlar doimo o'z shaxsiyatlari haqida muzokaralar olib boradigan sub'ektlarning murakkab o'zaro ta'siridir. Madaniyat - bu inson ijodi, ramzlar tizimi bo'lib, u orqali inson o'z tajribasiga ma'no beradi. Bu insonning o'ziga xosligi va dunyoqarashini belgilaydi. Natijada, madaniyatlar farqlarning namoyon bo'lishi sifatida qaraladi. Madaniyat tegishlilik, o'ziga xoslik va inklyuziya tuyg'usini rivojlantiradi va shuning uchun istisno va chegaralarni nazarda tutadi. Etnik kelib chiqishi yoki hayotiy tajribasidan qat'i nazar, ikkita bir xil shaxs yo'q va har bir kishi boshqalardan farqli qadriyatlar, qarashlar yoki taxminlarga ega. Bu qadriyatlar va tajribalar bizning xatti-harakatlarimiz va qarorlarimizni shakllantiradigan hayotiy voqealar orqali shakllanadi.

Xulosa qilib aytganda, madaniyatlararo muloqotni yaxshiroq tushunish va takomillashtirish yo'lidagi birinchi qadam sanab o'tilgan barcha muammolardan xabardor bo'lishdir. Global tushunishga bo'lgan talab ortib borayotgani barchamizni eng yaxshi sa'y-harakatlarimizga hissa qo'shish imkoniyatini beradi. Inson o'z yo'lini yot g'oyalar, qarashlar va urf-odatlarga yaqin bo'lishi kerak. Rivojlanayotgan mamlakatlarda madaniyatlararo muloqot muhim rol o'ynaydi. Shu sababli ham muloqot jarayonida muloqot qilinayotgan davlatlarning tillari bilan bir qatorda, uning madaniyatini o'rganish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

References:

1. Luring, Jacob (2011). Intercultural Organizational Communication: The Social Organizing of Interaction in International Encounters. Journal of Business Communication.
2. Barna, Laray. Stumbling blocks in Intercultural Communication, in Samovar, L.A. Porter: Intercultural Communication: A Reader, Wadsworth Publishing Company, Belmont, CA, 1994.
3. Cit, Mc Daniel, E. Samovar, L. Porter: Understanding Intercultural Communication. The Working Principles. 2009.
4. Scollon, Ronald. Scollon, Suzanne. Intercultural communication: a discourse approach, Blackwells Publishing Ltd. Oxford 2001.
5. Clifford, James. On Orientalism in: The Predicament of Culture: Twentieth Century Ethnography, Literature and Art, Harvard University Press, Cambridge. 1988.
6. Watson, Ian: Negotiating Cultures. Eugenio Barba and intercultural debate. Manchester University Press, New York. 2002.